

KARTA KURSU

Nazwa	Regionalne ćwiczenia terenowe – Wyżyna Lubelska i Bieszczady	
Nazwa w j. ang.	<i>Regional field classes – Lubelska Upland and Bieszczady Mountains</i>	
Koordynator	Dr hab. Sławomir Kurek, prof. UP	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. Sławomir Kurek, prof. UP Dr Rafał Kroczał
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele uczenia się)

Po zakończeniu kursu student potrafi opisać zróżnicowanie środowiska geograficznego Wyżyny Lubelskiej oraz Bieszczad Zachodnich a także przedstawić wzajemne relacje pomiędzy jego elementami. Ponadto, student potrafi określić wpływ uwarunkowań historycznych na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru ćwiczeń terenowych oraz określić poziom rozwoju zagospodarowania turystycznego na analizowanym obszarze.
Kurs prowadzony w języku polskim.

Warunki wstępne

Wiedza	brak
Umiejętności	brak
Kursy	brak

Efekty uczenia się

	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01, Omawia i objaśnia zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Wyżyny Lubelskiej i Bieszczad Zachodnich	K_WG03, K_WK02, K_UW01
	W02, Omawia wpływ uwarunkowań historycznych i przyrodniczych na rozwój społeczno-gospodarczy regionu.	K_WG04, K_WG06, K_WG07, K_WK01
	W03 Omawia potencjał turystyczny (w tym atrakcje i ruch turystyczny) na obszarze Roztocza, Bieszczad i Beskidu Niskiego oraz wybranych miast regionu).	K_WG08, K_WK04, .

	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01, interpretuje i analizuje cechy fizycznogeograficzne poszczególnych regionów Wyżyny Lubelskiej i Karpat Wschodnich.	K_UW04, K_UK01,
	U02 Rozumie współczesne procesy społeczno-gospodarcze zachodzące na obszarach Wyżyny Lubelskiej i Karpat Wschodnich.	K_UW02, K_UW04,
	U03 Identyfikuje relacje zachodzące pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska geograficznego na obszarze ćwiczeń.	K_UW02, K_UW03, K_UW05, K_UK01.

	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01, Świadomy złożoności funkcjonowania systemu przyrodniczego na Ziemi, wykazuje postawę odpowiedzialności za poszanowanie środowiska przyrodniczego.	K_KK02, K_KO02,
	K02, Wykazuje aktywną postawę w poszukiwaniu i poszerzaniu wiedzy oraz jej weryfikacji.	K_WG05, K_KR01. K_UK01. K_KK01

Organizacja									
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach							
		A	K	L	S	P	E		
Liczba godzin	-			24					
				Zaliczenie z oceną					

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie zajęć terenowych (4-dniowe) w wybranych przez prowadzących obszarach Wyżyny Lubelskiej i polskich Karpat Wschodnich. W szczególności trasa obejmuje Roztocze, Bieszczady, Beskid Niski oraz miasta Sandomierz, Zamość, Przemyśl.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Kolokwium pisemne	Inne
W01				X				X	X				
W02				X				X	X				
W03				X				X	X				
U01				X				X	X				
U02				X				X	X				
U03				X				X	X				
K01				X				X	X				
K02				X				X	X				

Kryteria oceny

Zaliczenie ćwiczeń uzyskuje student, który prowadził poprawnie notatki z obserwacjami terenowymi i poszczególnymi punktami trasy, oraz przedstawił referat na wybrany temat podczas ćwiczeń (w autokarze lub na punktach postojowych).

Uwagi

1/ Warunkiem dopuszczenia studenta do ćwiczeń terenowych jest posiadanie odpowiedniego obuwia terenowego, notatnika i stosownych map przeglądowych/krajoznawczych/turystycznych obszaru ćwiczeń.
2/ Warunkiem uzyskania zaliczenia jest pełne (4-dniowe) uczestnictwo w zajęciach terenowych.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Rozwój doliny Wisły od ostatniego zlodowacenie do dziś (od Krakowa do Sandomierza).
2. Charakterystyka Tarnobrzeskiego Okręgu Siarkowego – kopalnie w Piasecznie, Machowie, Jeziórku, Grzybowie i Osieku. Uwarunkowania geologiczne występowania siarki, metody eksploatacji, znaczenie siarki w przemyśle oraz sposoby rekultywacji terenów pogórnich.
3. Charakterystyka fizycznogeograficzna Kotliny Sandomierskiej oraz jej znaczenie gospodarcze.
4. Rozwój historyczny Sandomierza i jego współczesne funkcje. Zwiedzanie miasta.
5. Funkcje Lublina (opcjonalne zwiedzanie miasta).

6. Charakterystyka fizycznogeograficzna Wyżyny Lubelskiej. Poleski Park Narodowy i jego przyrodnicze ścieżki edukacyjne.
7. Wpływ rodu Zamojskich na politykę państwa, Ordynacja Zamojskich. Zamość – miasto twierdza (+ zwiedzanie).
8. Etymologia nazw geograficznych na Rostoczu
9. Charakterystyka fizycznogeograficzna Rostocza (polskie i ukraińskie). Rostoczański Park Narodowy i jego dominanty.
10. Rostocze jako region turystyczny z szczególnym uwzględnieniem Krasnobrodu, Zwierzyńca, Józefowa, Majdanu Sopockiego i Horyńca Zdroju
11. Geograficzne, geologiczne i przyrodnicze znaczenie rezerwatu „Szumy nad Tanwią” oraz funkcje Suśca
12. Trwałość dawnych granic państwowych w krajobrazie i kulturze (na przykładach znajdujących się na trasie przejazdu).
13. Rozwój historyczny Przemyśla oraz Twierdza Przemyśl - jej współczesne znaczenie i wykorzystanie. Zwiedzanie fortu Duńkowiczki.
14. Bieszczady w latach 1944-1951. Wysiedlenia, Akcja „Wisła i Akcja H-T.
15. Zbiorniki retencyjne i ich funkcje (na przykładzie zbiornika „Solina”).
16. Charakterystyka środowiska fizyczno-geograficznego Bieszczad i osobliwości przyrodnicze Bieszczadzkiego Parku Narodowego.
17. Osadnictwo w Bieszczadach – okres międzywojenny i powojenny.
18. Etymologia nazw bieszczadzkich (nazwy historyczne, zmiany nazw).
19. Dostępność komunikacyjna Bieszczad (koleje normalnotorowe, infrastruktura drogowa – Wielka i Mała Pętla)
20. Gospodarka Bieszczad po II wojnie światowej (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, przemysł, turystyka)
21. Degradacja i ochrona torfowisk w Bieszczadach oraz ich znaczenie dla badań naukowych
22. Atrakcje worka bieszczadzkiego.
23. Turystyka filmowa w Bieszczadach.
24. Turystyka kolejowa w Bieszczadach (Bieszczadzka Kolejka Leśna)
25. Miejscowości letniskowe w Bieszczadach (Ustrzyki Górne, Wetlina, Cisna, Polańczyk).
26. Prawosławne i grekokatolickie budowle sakralne Polski południowo-wschodniej
27. I wojna światowa w Karpatach. Strategiczna rola Przełęczy Łupkowskiej i jej współczesne znaczenie. Powód, przebieg, skutki i ślady bitwy pod Gorlicami.
28. Uzdrowiska i wody mineralne w Polsce Południowo-Wschodniej (Iwonicz Zdrój).
29. Charakterystyka fizycznogeograficzna Beskidu Niskiego i dominanty Magurskiego Parku Narodowego.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

Lesser Poland Upland, The Sandomierska Basin, Lubelska Upland, Poleski National Park, Rostocze Upland, Bieszczady Mountains, Low Beskids, physico-geographical characteristics, socio-economic characteristics, tourist development

- Bałda W., 2019. Serce Bieszczadów. Opowieść o Ustrzykach Górnych. Wyd. Księży Młyn, Łódź.
- Buraczyński J., 1999. Roztocze: budowa, rzeźba, krajobraz. Lublin: Uniwersytet Marii Curie- Skłodowskiej. Zakład Geografii Regionalnej.
- Długosz Z., Kurek S., 2009, Ludność województwa podkarpackiego, [w:] Folia Geographica, ser. Geographica-Oeconomica, vol. XXXIII, s. 29-37.
- Haczewski, G. Kukulak, J. Bąk K. 2007. Budowa geologiczna i rzeźba Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Prace Monograficzne Nr 468, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków.
- Izdebski J., Kaczmarek K., Krzysztofiński M. (red.), 2009, Bieszczady w Polsce Ludowej 1944-1989. Instytut Pamięci Narodowej, Rzeszów.
- Jadam H. (red.), 1975. Pionierzy. Pamiętniki osadników bieszczadzkich. Rzeszów.
- Kociuba D., 2011. Funkcje metropolitalne Lublina. Studia miejskie nr. 4, s. 267-281.
- Kondracki J., 2009, Geografia regionalna Polski, PWN Warszawa.
- Krocak, R., Bryndał, T., Biały, S., Pylypovych, O., Andreychuk, Y., & Rutar, A. (2020). Granica państwa a spójność danych dla potrzeb analiz hydrologicznych. Studium przypadku dla zlewni Wiaru na pograniczu polsko-ukraińskim. Przegląd Geograficzny, 92(1), 69-92
- Kryciński S. (red.), 1996. Bieszczady: słownik historyczno-krajoznawczy. Cz. 2, Gmina Cisna
- Kryciński S., 1995. Bieszczady: słownik historyczno-krajoznawczy. Cz. 1, Gmina Lutowiska.
- Luboński P. (red.), 2012. Beskid Niski: przewodnik. Pruszków: Oficyna Wydawnicza "Rewasz" ..
- Michałowski W., Rygielski J., 1986, Spór o Bieszczady, Warszawa: Sport i Turystyka.
- Mrocza A., Adamski P., 2010. Dzienny rozkład ruchu turystycznego w wybranych rezerwatach przyrody i Magurskim Parku Narodowym, Folia Turistica, s. 91-106.
- Nasiadka M., 2017, Roztocze Zachodnie. Wydawnictwo Turystyczne Paweł Wład, Rzeszów
- Pisuliński J., 2017, Akcja Specjalna „Wisła”, Wyd. Libra, Rzeszów.
- Pisuliński J., 2017, Przesiedlenie ludności ukraińskiej z Polski do USRR w latach 1944-1947, Wyd. Libra, Rzeszów.
- Potaczała K., 2012, Bieszczady w PRL-u, Wyd. Bosz, Olszanica.
- Potaczała K., 2013, Bieszczady w PRL-u cz. 2, Wyd. Bosz, Olszanica.
- Potaczała K., 2015, Bieszczady w PRL-u cz. 3, Wyd. Bosz, Olszanica.
- Potaczała K., 2017. To nie jest miejsce do życia. Stalinowskie wysiedlenia z nad Bugu i Bieszczadów. Prószyński i S-ka, Warszawa.
- Potaczała K. 2019. Zostały tylko kamienie. Akcja „Wisła”: wygania i powroty. Prószyński i S-ka, Warszawa.
- Świeca A., Kałamucki K. (red.), 2006. Turystyka aktywna i jej rozwój na Roztoczu - regionie pogranicza. Zakład Geografii Regionalnej UMCS, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego. Lublin: Kartpol s. c. na zlecenie Samorządu Województwa Lubelskiego.
- Wład P., 2014, Województwo Podkarpackie, Wydawnictwo Turystyczne Paweł Wład, RZESZÓW.
- Wład P., 2017, Roztocze Środkowe. Wydawnictwo Turystyczne Paweł Wład, Rzeszów
- Wład P., 2017, Roztocze Ukraińskie. Wydawnictwo Turystyczne Paweł Wład, Rzeszów
- Wład P., 2017, Roztocze Wschodnie. Wydawnictwo Turystyczne Paweł Wład, Rzeszów
- Wład P., 2017, Roztocze Zachodnie. Wydawnictwo Turystyczne Paweł Wład, Rzeszów

Wolski J., 2007, Przekształcenia krajobrazu wiejskiego Bieszczadów Wysokich w ciągu ostatnich 150 lat. Prace Geograficzne nr 214, Polska Akademia Nauk Warszawa: Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN im. Stanisława Leszczyckiego.
 Zglobicki W., Kołodyńska-Gawrysiak R., Gawrysiak L., Pawłowski A., 2012. Walory geoturystyczne rzeźby lessowej zachodniej części Wyżyny Lubelskiej, Przegląd Geologiczny, Vol. 60, nr 1, s. 26-31.

Wykaz literatury uzupełniającej

Beskid Niski. Rzeszów: Wydawnictwo Libra.
 Bieszczady. Przewodnik, 2012, Wydawnictwo Rewasz.
 Derwich A., Ścieżka przyrodniczo-historyczna „W Dolinie Górnego Sanu”. Ośrodek Naukowo- Dydaktyczny Bieszczadzkiego Parku Narodowego, Ustrzyki Dolne, 2002.
 Długosz Z., Kurek S., 2009, Ludność województwa podkarpackiego, [w:] Folia Geographica, ser. Geographica-Oeconomica, vol. XXXIII, s. 29-37.
 Kałamucki K., Grabowski T., 2013. Roztoczański Park Narodowy - przyroda i człowiek: monografia kartograficzna. Zwierzyniec: Roztoczański Park Narodowy, 2013.
 Kłos, S., 2010, Krajobrazy nieistniejących wsi: Roztocze, Pogórze Przemyskie, Bieszczady,
 Kłos, S., 2014. Osobliwości Bieszczadów: przewodnik krajoznawczy po znanych i nieznanach osobliwościach regionu. Rzeszów: Wydawnictwo Libra.
 Kukulak J., 2004, Zapis skutków osadnictwa i gospodarki rolnej w osadach rzeki górskiej : na przykładzie aluwii dorzecza górnego Sanu w Bieszczadach Wysokich, Wyd. Naukowe Akademii Pedagogicznej w Krakowie.
 Kurek S., 2004, Problemy starzenia się ludności na obszarach pogranicza Polski południowo- wschodniej [w:] Z. Michalczyk (red.), Badania geograficzne w poznawaniu środowiska, PTG, Oddział lubelski, Wyd. UMCS Lublin, s. 559-566.
 Kurek S., 2004, Przemiany demograficzne miast województwa podkarpackiego w latach 1988- 2001 [w:] J. Słodczyk i D. Rajchel (red.), Przemiany demograficzne i jakość życia ludności miast, Uniwersytet Opolski, Opole, s. 101-120.
 Potaczała K., 2012, Bieszczady w PRL-u. Cz. 1-3, Olszanica: Bosz.
 Potocki A., 2016, Majster Bieda czyli zakapiorskie Bieszczady. Wydawnictwo: Carpathia.
 Prędko R., 2012, Ruch turystyczny w Bieszczadzkiem Parku Narodowym w latach 2009–2011, Roczniki Bieszczadzkie, t. 20, s. 358-377.
 Rygiel Z., 2011, Z dziejów bieszczadzkich kolejek leśnych, Wyd. Ruthenus, Krosno.
 Starkel L. (red.), 1991. Geografia Polski; środowisko przyrodnicze. PWN Warszawa.
 Samborski M., Tomaszewski B., 2011, Wymiana terytoriów przygranicznych między Polską Ludową i ZSRR w 1951 r. Przesiedlenie Bojków z rejonu Ustrzyk Dolnych, Almanach Karpacki Płaj, t.48, s. 163-183.
 Wrona J., 1996, Rzeszowskie: od Bieszczadów po Wyżynę Sandomierską i Roztocze. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1996.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z	Wykład	-
prowadzącymi	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	24

	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	15
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	12
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	14
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	-
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	10
Ogółem bilans czasu pracy		75
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3